

SPIS TREŚCI

Wstęp	5
I. Likwidacja nazw miejscowości o polskim brzmieniu na Śląsku Opolskim	31
1. Usuwanie nazw polskich miejscowości na Opolszczyźnie	31
2. Propozycje władz niemieckich w sprawie przemianowania polskich miejscowości	32
3. W sprawie zmian nazw miejscowości na Opolszczyźnie	38
4. Usunięcie nazwy gminy Dziergowice w powiecie kozielskim	40
5. Postawa ludności Śląska Opolskiego wobec walki z polskim nazewnictwem	41
6. Próba zmiany nazw wsi w powiecie gliwickim	41
7. Wyciąg z protokołu posiedzenia rady gminnej w Ligocie, powiat opolski, w sprawie zmiany nazwy przysiółka o polskim brzmieniu	44
8. Rozporządzenie ministerstwa dotyczące zmiany nazw gmin na Opolszczyźnie	44
9 i 10. Reakcja prasy polskiej na Śląsku na akcję germanizowania polskich miejscowości oraz polskich nazwisk. Cz. I—II	45
11. Stanowisko „Nowin Codziennych” wobec przemówień Adolfa Hitlera dotyczących polskiej mniejszości narodowej i walki z polskim nazewnictwem	50
12. Wzmoczona akcja usuwania nazw miejscowości o polskim brzmieniu na Opolszczyźnie	51
13. Decyzja rady gminnej o zmianie nazwy wsi Markowice	52
14. Stanowisko społeczeństwa niemieckiego wobec usuwania polskiego nazewnictwa	52
15. „Chrzty” polskich miejscowości na Śląsku Opolskim w 1936 r.	54
16. Niszczący walec germanizatorski na Śląsku Opolskim	55
17. Rozbieżności między oświadczeniami Hitlera a praktyką administracyjną władz niemieckich w sprawie zmiany nazewnictwa polskich miejscowości	56
18. Ocena polityki germanizacyjnej na Śląsku w latach 1935—1936 przeprowadzona przez „Polskę Zachodnią”	58

	Str.
19. Pismo Hansa Güttlera z Wrocławia do nadburmistrza w Raciborzu dotyczące napisów polskich w tym rejonie	61
20. Stanowisko pisma „Der Oberschlesier” wobec polskich nazw miejscowości na Opolszczyźnie	62
21. Zmiany nazw ulic jako jedna z form walki z polskim nazewnictwem	68
22. Rozporządzenie prezydenta rejencji opolskiej dotyczące zmiany nazwy leśniczówek i spółek wodnych	69
II. Walka z polskim nazewnictwem na Dolnym Śląsku	71
1. Okólnik prezydenta rejencji wrocławskiej do landratów w sprawie nazw miejscowości o brzmieniu polskim	71
2. Pismo Landesamt für vorgeschichtliche Denkmalpflege w sprawie zmian polskich nazw miejscowości na Dolnym Śląsku	72
3. Pismo nadprezydenta prowincji śląskiej w sprawie zmiany nazw miejscowości o brzmieniu nieniemieckim	73
4. Pismo dyrekcji Archiwum Pruskiego do prezydenta rejencji w sprawie nazw miejscowości	74
5. Uwagi Pruskiego Archiwum Państwowego w Berlinie dotyczące usuwania polskiego nazewnictwa	79
6. Pismo prezydenta rejencji wrocławskiej do landratów w sprawie zmiany nazewnictwa o polskim brzmieniu	80
7. Pismo landrata ze Strzelina do prezydenta rejencji wrocławskiej w sprawie obcojęzycznych nazw miejscowości w tym powiecie	81
8. Pismo Bund Deutscher Osten do sołtysa gminy Brzezina w sprawie zmiany nazw miejscowości	83
9. Uwagi prezydenta rejencji wrocławskiej w sprawie zmian nazewnictwa obcojęzycznego w powiecie strzelińskim	85
10. Pismo prezydenta rejencji wrocławskiej do nadprezydenta we Wrocławiu, dotyczące zmian miejscowości obcojęzycznych w powiecie świdnickim	86
11. Pismo landrata z Trzebnicy do sołtysa gminy Grochowa w sprawie zmiany nazwy tej miejscowości na niemiecką	87
12. Pismo sołtysa gminy Skarszyn do landrata w Trzebnicy w sprawie zmiany nazwy gminy	88
13. Ogłoszenie nadprezydenta prowincji śląskiej dotyczące przemianowania 9 miejscowości w powiecie trzebnickim	89
14. Pismo Krajowego Urzędu Ochrony Zabytków Prehistorycznych do prezydenta rejencji we Wrocławiu w sprawie zmiany nazw miejscowości w powiecie trzebnickim	90

	Str.
15. Pismo BDO do landrata w Trzebnicy w sprawie zakończenia akcji zmiany nazw miejscowości w tym powiecie	92
16. Pismo landrata z Trzebnicy do prezydenta rejencji we Wrocławiu w sprawie zakończenia zmiany nazw miejscowości o polskim brzmieniu	92
17. Pismo landrata z Wołowa do prezydenta rejencji wrocławskiej dotyczące zmiany nazw miejscowości o obcym brzmieniu	94
18. Pismo nadburmistrza m. Wrocławia do prezydenta rejencji wrocławskiej w sprawie przemianowania dzielnic Wrocławia o nazwach w polskim brzmieniu	95
III. Usuwanie na Dolnym Śląsku nazw miejscowości i określeń związanych ze słowem „Piast”	98
1. Poufne pismo nadprezydenta z Wrocławia do rejencji wrocławskiej, opolskiej i legnickiej w sprawie usuwania nazw i określeń związanych ze słowem „Piast”	98
2. Pismo nadburmistrza Wrocławia do prezydenta rejencji wrocławskiej w sprawie zmiany nazwy ulicy, w której występuje słowo „Piast”	99
3. Poufne pismo prezydenta rejencji wrocławskiej do nadprezydenta prowincji w sprawie usuwania nazw związanych ze słowem „Piast”	100
4. Pismo nadprezydenta z Wrocławia do rejencji wrocławskiej w sprawie nazw, w których występuje określenie „Piast”	102
5. Poufne pismo rejencji wrocławskiej w sprawie usuwania określeń związanych ze słowem „Piast”	103
6. Poufne pismo nadburmistrza m. Wrocławia do prezydenta rejencji wrocławskiej donoszące o zlikwidowaniu nazwy ulicy Piastowskiej	104
7. Pisma starosty z Brzegu do prezydenta rejencji wrocławskiej w sprawie przemianowania miejscowości Piastenthal	104
8. Pismo nadprezydenta do rejencji wrocławskiej w sprawie nazwy miejscowości Piastenthal	105
9. Poufne pismo prezydenta rejencji wrocławskiej do starosty w Brzegu w sprawie przemianowania miejscowości Piastenthal	106
10. Poufne pismo prezydenta rejencji wrocławskiej do nadprezydenta w sprawie przemianowania miejscowości Piastenthal	107
11. Pismo prezydenta rejencji wrocławskiej do starosty w Brzegu oraz Państwowego Urzędu Statystycznego w Berlinie w sprawie nazwy Piastenthal	108
12. Poufne pismo dyrekcji poczty we Wrocławiu do prezydenta rejencji wrocławskiej	109

	Str.
13. Poufne pismo Państwowego Urzędu Statystycznego w Berlinie do rejencji wrocławskiej w sprawie nazwy miejscowości Piastenthal	110
14. Poufne pismo prezydenta rejencji wrocławskiej do nadprezydenta w sprawie przemianowania miejscowości Piastenthal	111
15. Poufne pismo starosty z Dzierżoniowa do prezydenta rejencji wrocławskiej w sprawie likwidacji nazwy Piastenberg	111
16. Pisma starosty z Oławy do prezydenta rejencji wrocławskiej w sprawie usunięcia nazw związanych z wyrazem „Piast”	112
17. Poufne pisma starosty z Wołowa do prezydenta rejencji wrocławskiej dotyczące likwidacji w tym powiecie nazw związanych ze słowem „Piast”	113
IV. Walka z polskimi nazwami, napisami na krzyżach i nagrobkach na Opolszczyźnie	116
1. Nagonka niemiecka w Raciborzu na kościół pod wezwaniem Matki Bożej	116
2. Akcja członków Narodowosocjalistycznej Partii Niemiec w likwidacji polskich napisów na Śląsku	119
3. Niszczenie napisów o treści religijnej w języku polskim w powiecie gliwickim	119
4. Zacieranie polskich reklam w Oleśnie	120
5. Pismo prezydenta rejencji opolskiej do nadprezydenta we Wrocławiu dotyczące polskich napisów na pomnikach	120
6. Pismo NSDAP — Okręg Śląsk do prezydenta rejencji w Opolu dotyczące napisów polskich na pomnikach i krzyżach	123
7. Pismo nadprezydenta z Wrocławia do rejencji w Opolu w sprawie zakazu wznoszenia pomników z polskimi napisami	124
8. Walka z napisami polskimi na dzwonach w Czeszku	125
9. Stanowisko landrata z Koźla w sprawie napisów na dzwonach w Czeszku	127
10. Odpis przesłanego przez burmistrza z Raciborza do rejencji opolskiej raportu Hansa Güttlera dotyczącego napisów w języku polskim na krzyżach przydrożnych na Górnym Śląsku	129
11. Profanacja mogiły poległych powstańców w Mikulczycach	131
12. Pismo nadprezydenta z Wrocławia do rejencji opolskiej w sprawie wzajemnych stosunków państwa i kościoła na Górnym Śląsku oraz polskich napisów na krzyżach i nagrobkach	132
13. Usunięcie polskiego napisu z kaplicy przydrożnej w Oleśnie	134

	Str.
14. Pismo Związku Polaków w Niemczech do prezydenta rejencji w Opolu dotyczące likwidacji polskich napisów na płytach nagrobkowych	134
15. Pismo ministra Spraw Wewnętrznych Rzeszy do prezydenta rejencji opolskiej dotyczące polskich napisów na krzyżach i nagrobkach na Opolszczyźnie	136
16. Tablica z polskim napisem ku czci poległych w czasie pierwszej wojny światowej	136
17. W jaki sposób usuwa się napisy polskie z krzyżów przydrożnych na Śląsku	137
 V. Wystąpienia przeciwko imionom, nazwiskom i organizacjom polskim na Śląsku	 139
1. Pismo Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Prus do Związku Polaków w Niemczech z 10 lipca 1934 r. w sprawie nadawania dzieciom polskich imion	139
2. Pismo Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Rzeszy w sprawie nadawania dzieciom polskich imion	140
3. Walka o imiona dla dzieci polskich	140
4. Kwestionariusz w sprawie zmiany nazwiska	141
5. Formy walki z polskimi nazwiskami	142
 VI. Postawa ludności polskiej wobec likwidacji pomników polskości na Śląsku Opolskim	 143
1. Memoriał ZPwN do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Rzeszy omawiający sytuację ludności polskiej na Śląsku	143
2. Sprawozdanie władz niemieckich dotyczące wystąpienia Arkadego Bożka w czasie uroczystości zjazdowych ZPwN w Raciborzu w dniu 14 czerwca 1938 r.	144
3. Wystąpienia w Sejmie Śląskim w obronie Polaków na Opolszczyźnie	146
4. Opinia prezydenta Komisji Mieszanej w sprawie zmiany nazw polskich miejscowości na Opolszczyźnie	147
 Bibliografia	 152

